

Sociale veiligheid

CBS De Hoeksteen Spijk

Beleidsplan september 2020

1. Inleiding

CBS de Hoeksteen in Spijk is een school waar ieder kind zich welkom en veilig moet voelen. Wij willen een dorpsschool zijn waar iedere leerling zich sociaal aanvaard voelt en zich kan ontwikkelen in een sfeer van veiligheid, acceptatie, erkenning en wederzijds respect. Dit willen we als school uitstralen en daarom werken wij actief aan een veilige omgeving voor onze leerlingen. Onder veiligheid verstaan we de sociale, psychische en fysieke veiligheid van kinderen. In onze beleving gaat veiligheid verder dan “het ontbreken van pesten”, maar pestgedrag en het voorkomen ervan spelen een belangrijke rol bij een veilige school. Een deel van dit veiligheidsbeleidsplan komt uit het eerdere pestprotocol.

Op De Hoeksteen is Corina Groeneveld aangesteld als functionaris sociale veiligheid. Zij heeft expertise op het gebied van de sociaal- emotionele ontwikkeling en is gecertificeerd SOVA trainer. Corina coördineert het veiligheidsbeleid en is aanspreekpunt voor kinderen en ouders bij ervaren onveiligheid. We monitoren de veiligheid van de kinderen met het registratiesysteem KANVAS. Leerkrachten vullen dit in en kinderen vanaf groep 5 ook. Naar aanleiding van KANVAS worden kindgesprekken gevoerd en spreken we alle ouders over het welbevinden en de betrokkenheid van hun kinderen (in november).

In dit beleidsplan beschrijven we allereerst wat we verstaan onder pesten en digitaal pesten (2). Daarna formuleren we ons beleid ten aanzien van preventie van pesten en het creëren van een veilige school (3). Tenslotte beschrijven we welke werkwijze we hanteren als er toch gepest wordt (4).

2. Pesten en digitaal pesten

Plagen en pesten, wat is het verschil? Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflictantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Het specifieke van pesten is gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie.

We zijn als team alert op signalen van pesten, zowel van slachtoffers als van pesters. We benoemen primaire (direct zichtbaar en herkenbaar) en secundaire (afleidbaar en niet direct herkenbaar) signalen, thuis en op school.

Signalen van slachtoffers kunnen zijn:

a. Op school

Primaire signalen:

- de slachtoffers worden vaak op een gemene manier geplaagd, bespot en gekleineerd;
- ze worden uitgelachen op een spottende en onvriendelijke manier;
- ze worden fysiek aangepakt en kunnen zich hier niet adequaat tegen verweren;
- ze zijn betrokken bij ruzies waarbij ze zich niet kunnen verdedigen;
- hun bezittingen worden beschadigd;
- ze vertonen blauwe plekken, schrammen, gescheurde kleding.

Secundaire signalen:

- de slachtoffers zijn vaak alleen, ze lijken geen vrienden te hebben;
- ze worden als laatste gekozen, bijvoorbeeld bij het vormen van groepjes;
- ze proberen dicht bij de leerkracht te blijven;
- ze geven een angstige en onzekere indruk;
- ze zien er bang, ongelukkig, neerslachtig en huilerig uit;
- ze vertonen een plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten.

b. Thuis

Primaire signalen:

- ze komen thuis met gescheurde kleding of bezittingen die stuk zijn;
- ze vertonen verwondingen (blauwe plekken, schrammen, ...) en geven hier een omstreden uitleg voor.

Secundaire signalen:

- ze brengen geen vriendjes of klasgenoten mee naar huis;
- ze hebben geen goede vriend;
- ze worden zelden elders uitgenodigd;
- ze gaan niet graag naar school;
- ze kiezen een vreemde weg om naar school te gaan;
- ze slapen niet goed;
- ze verliezen de belangstelling voor schooltaken;
- ze zien er bang en ongelukkig uit;
- ze vragen of stelen geld (om de pestkoppen om te kopen).

Signalen van pestkoppen kunnen zijn:

a. Algemene kenmerken

- ze zijn fysiek sterker;
- ze hebben grote behoefte te overheersen en hun eigen zin te krijgen;
- ze zijn impulsief, kunnen moeilijk tegenwerking aanvaarden;
- ze zijn vaak tegendraads naar volwassenen toe;
- ze worden als stoer aangezien, hebben weinig inlevingsvermogen;
- ze hebben een relatief positief zelfbeeld.

b. Op school

- op school treiteren de pestkoppen vaak op een gemene manier: spotten, intimideren, schoppen, dingen stuk maken. Ze hebben het vooral gemunt op de zwakkere leerlingen en proberen de meelopers op hun hand te krijgen;
- ondervinding leert dat meisjes veelal op een veel subtielere manier pesten, die veel moeilijker op te sporen valt, bijvoorbeeld roddelen, een vriendin afpakken, uitsluiten.

Met elkaar zijn wij alert op signalen als:

- signalen van laag welbevinden in het algemeen;
- plagen, bespotten en kleineren;
- op een spottende, onvriendelijke manier iemand uitlachen;
- fysiek contact;
- herhaaldelijke betrokkenheid bij ruzies;
- kleefgedrag (dicht bij de leerkracht willen blijven).

Digitaal pesten is een recente vorm van pesten, die ook wel cyberpesten genoemd wordt. Veel kinderen en jongeren vinden internetten net zo gewoon als televisie kijken. 98% van de kinderen in Nederland is dan ook regelmatig te vinden op het internet, om iets op te zoeken, om spelletjes te spelen of om met iemand te e-mailen of te chatten. Ze vinden dit meestal heel leuk om te doen. Maar internetten is niet alleen leuk. Het komt regelmatig voor dat kinderen vervelende berichtjes ontvangen of zelfs gepest en bedreigd worden. Eén op de acht kinderen wordt wel eens gepest op het internet. Het gemak en de anonimiteit van internet veroorzaken onder tieners ongeremder online pestgedrag dan in het werkelijke leven. Online schelden wordt door tieners vaker als een

geintje gezien dan schelden in de echte wereld. Bijna een vijfde van de tieners vindt het grappig om online te pesten omdat het anoniem kan. Ook de grenzen van het taalgebruik worden verlegd: tieners durven meer via internet. Bij online pesten wordt tevens minder vaak ingegrepen (door ouders of leraren) dan in het werkelijke leven. Hoe zorg je dat kinderen zorgeloos, veilig op internet kunnen vertoeven? Door betrokken te zijn bij wat ze doen. Geen enkele ouder stuurt zijn kinderen zomaar de straat op, de grote stad in. Je vertelt ze wat ze daar kunnen verwachten, wat leuk is en wat niet, wat wel mag en wat niet. En in het begin blijf je er een beetje bij. Hetzelfde zou eigenlijk voor internet moeten gelden. Maar dan moet je natuurlijk wel weten waar het over gaat.

3. Voorkomen van pestgedrag en het creëren van veiligheid

Duidelijke regels

De school hanteert duidelijke regels:

- ik blijf van een ander af
- ik blijf van een ander zijn spullen af
- ik let op mijn eigen werk
- ik spreek met een vriendelijke stem

Door de regels met “ik” te beginnen begrijpen kinderen meteen wat er van hen verwacht wordt. We kiezen bewust voor weinig regels zodat het voor alle kinderen van De Hoeksteen uitvoerbaar is.

Verder hanteert de school de omgangsvormen vanuit de kanjertraining. Ze klinken als volgt:

oftewel: niemand speelt de baas

oftewel: niemand lacht uit

oftewel: niemand doet zielig

De regels en omgangsvormen zijn zichtbaar binnen de school en in elke groep. Leerkrachten weten hoe ze deze regels en omgangsvormen op een succesvolle manier kunnen introduceren en herhalen.

Kanjerschool

Om in gesprek te gaan over gedrag bij kinderen maken we bij de Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer er zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. Binnen de psychologie wordt dit coping genoemd. Zolang je handelt vanuit vertrouwen en op basis van wederzijds respect zijn deze verschillen tussen mensen goed en waardevol.

Wanneer je zo handelt noemen we dat binnen de Kanjertraining dat je een drager bent van de witte pet. Je durft jezelf te zijn, je bent zelf te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Kortom je bent een kanjer.

Je kunt een kanjer zijn op verschillende manier. Je kunt jezelf zijn in combinatie met de zwarte pet. Dan reageer je op een stoere manier. Je vertoont leiderschapsgedrag. Je kunt je grenzen aangeven. Je durft plannetjes te maken en bent ondernemend. Zolang naast de zwarte pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen zich op een hele positieve en krachtige wijze gedragen.

Je kunt ook een kanjer zijn in combinatie met de rode pet. Dan ben je vol levenslust. Je hebt een goed gevoel voor humor. Je bent optimistisch en je verstaat de kunst van het relativeren. Zolang naast de rode pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen op een hele positieve en opgewekte manier weten te reageren.

Je kunt ook een kanjer zijn in combinatie met een gele pet. Dan ben je vriendelijk, bescheiden en aardig. Zolang naast de gele pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, zullen deze kinderen op een hele positieve en rustige manier weten te reageren.

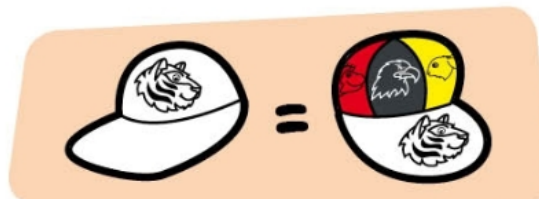
Uiteraard zijn er ook verschillende combinaties van petten mogelijk. De petten zijn hulpmiddelen om op een respectvolle wijze over gedrag te kunnen praten. Kinderen zijn niet het gedrag van de pet, maar de petten staan voor de keuzes die de kinderen kunnen maken. Kinderen wordt daarmee geleerd dat ze zelf verantwoordelijkheid dragen voor de gedragskeuzes die ze maken. Zolang je drager bent van de witte pet van vertrouwen kun je ook niet zeggen dat de ene combinatie beter is dan de andere combinatie van petten.

Je kunt ook zeggen; de Kanjer is:

Je kunt ook zeggen:

Wanneer ontstaan de echte problemen?

Dat is wanneer de witte pet van het vertrouwen wegvalt. We vervallen dan in reacties die niet meer passen bij de cultuur van wederzijds respect. Het recht van de sterkste begint te gelden. Voor de zojuist genoemde positieve eigenschappen komt dan het woordje 'te' te staan. Kinderen reageren dan te krachtig, te stoer en smeden plannen die ten koste gaan van anderen. De vrolijke kinderen reageren nu te lollig met humor dat ten koste gaat van een ander en /of zichzelf. Het gedrag is onvoorspelbaar onbetrouwbaar, niet serieus te nemen en beledigend. De vriendelijke en bescheiden kinderen reageren nu angstig en te lief. Deze kinderen cijferen zichzelf helemaal weg en worden als het ware onzichtbaar. De eerste mept van de weeromstuit van zich af, de tweede maakt er een grap van en de derde geef het op.

Een goede start van het schooljaar

Elke leerkracht draagt er zorg voor dat in de periode tot aan de herfstvakantie veel aandacht besteed wordt aan de schoolregels en de omgangsregels vanuit het besef dat we als leerkrachten een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan positieve groepsvorming. In deze fase doen we diverse groepsbindende activiteiten. Aanvullend kunnen er ook samen met de kinderen klassenregels opgesteld worden. Dit gebeurt ook als we in februari nieuwe combinatiegroepen hebben.

Lessen mediawijsheid

De leesmediacoach geeft lessen mediawijsheid in de groepen 5 t/m 8. Hierbij komt cyberpesten aan de orde. Bureau Halt komt jaarlijks in groep (6)7/8 voor een les over groepsdruk, cyberpesten of iets dergelijks.

Coöperatieve werkvormen

In ons onderwijs zetten we coöperatieve werkvormen in. Deze gaan ook over de grenzen van een groep heen. We benadrukken dat we samen één groep zijn en ook één school. Door samen te werken met steeds andere kinderen ontstaat er groepscohesie, waardoor pesten minder aantrekkelijk wordt.

Groepsapp

We zijn alert op het gebruik van groepsapps. We zijn op de hoogte van wat er op dit gebied leeft in een groep.

Contact met ouders

Tijdens de oudervertelgesprekken in de eerste weken van het schooljaar wordt gevraagd of de ouders signalen hebben gekregen dat hun kind anderen pest, gepest wordt of aangeeft dat anderen in de klas of op school gepest worden. Wanneer er gedurende het schooljaar signalen zijn dat er een leerling pest óf gepest wordt, wordt dit gecommuniceerd naar ouders. Zo zijn ouders op de hoogte en worden de ouders betrokken bij het proces wat dan volgt.

Monitor sociale veiligheid

De belangrijkste monitor is het invullen van het KANVAS-leerlingvolgsysteem. Dit is het volgsysteem van de Kanjertraining. Ook in de tweejaarlijkse tevredenheidsonderzoeken is sociale veiligheid een belangrijk onderwerp.

Functionaris sociale veiligheid

Corina Groeneveld heeft 10 uur per jaar om zich bezig te houden met sociale veiligheid op De Hoeksteen. Zij gaat zich ook scholen als coördinator Kanjertraining om het team op deze manier continu bij de les te houden.

Aandachtsfunctionaris sociale veiligheid

Janny Bel is aangesteld en opgeleid tot aandachtsfunctionaris. Als school zijn we verplicht om de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling te hanteren. De aandachtsfunctionaris zorgt voor de implementatie van de meldcode en coördineert het signaleringsproces, verwijzing en zorg rondom de leerling en het gezin. Ze heeft ruimte om gesprekken te voeren met kinderen, ouders en collega's en externen.

4. Protocol pestsituaties

Als er sprake is van pestgedrag gaat het volgende protocol in werking.

1. Er vindt een gesprek plaats tussen de pester en de gepeste. Dit kan met de eigen groepsleerkracht, maar de functionaris sociale veiligheid wordt altijd op de hoogte gebracht. Bij voortdurend pestgedrag wordt het hele team op de hoogte gebracht.

2. Voldoet dit gesprek niet (in die zin dat het pesten toch doorgaat) of zijn er meerdere leerlingen bij betrokken, dan vindt er een gesprek met de hele klas plaats. Dit gebeurt volgens vijf stappen:

1. De ik-boodschap

De leerkracht geeft door middel van een heel duidelijke ik-boodschap te kennen, dat er in de klas een probleem is dat hij niet alleen kan oplossen, maar dat wel opgelost moet worden. Daarbij noemt hij heel duidelijk de probleemsituatie en vraagt de leerlingen oplossingen te geven. Hij benadrukt daarbij dat het probleem opgelost moet worden.

2. Het verzamelen van oplossingen

De leerlingen moeten allerlei oplossingen geven voor aanpak. Soms komen er geen ideeën omdat de leerlingen niet durven of zo'n aanpak niet gewend zijn. Maar als de leerkracht hen laat merken dat het hem ernst is door hen wat meer tijd te geven oplossingen aan te dragen, zullen ze in die periode de zondebok wat meer met rust laten. In deze fase mag er nog niet gereageerd worden op de oplossingen. Na verloop van tijd komt er een aantal oplossingen, meestal van de leerlingen uit de zwijgende middengroep.

3. Het evalueren van oplossingen

Alle oplossingen die nadelig zijn voor de zondebok en ook voor de pester worden geschrapt. Op die manier geeft de leerkracht aan dat hij geen partij kiest, maar aan alle leerlingen veiligheid wil bieden.

4. Het concretiseren van de oplossingen

Voor iedereen moet duidelijk zijn hoe de geselecteerde oplossingen uitgevoerd gaan worden. Het is daarbij aan te bevelen om ze op papier te zetten en daarna weer met de klas te bespreken.

5. Het evalueren van de oplossingen

De oplossingen moeten met regelmaat geëvalueerd worden. De leerkracht geeft aan dat de evaluatie een vast onderdeel gaat worden van de klassengesprekken. Wanneer er weer signalen komen van pesten dan moet de leerkracht weer teruggaan naar stap 1, maar ook als hij niets hoort, moet hij regelmatig evalueren. Het is van belang om het evalueren dan niet te laten verwateren. In dat geval is het belangrijk om complimenten te geven omdat het zo goed gaat. De leerkracht moet in deze fase de leerlingen duidelijk maken dat het aangeven dat er weer gepest wordt niet hetzelfde is als klikken, maar dat het in principe hetzelfde is als het helpen van de zondebok.

3. De ouders worden erbij betrokken, in die zin dat ze in kennis worden gesteld van de geconstateerde peestsituatie. Er kan ook een ouderavond belegd worden bij pesten in een hele groep.

4. De leerkracht meldt de geconstateerde peestsituatie aan het team.

5. Met name wanneer er een peestsituatie geconstateerd is, bevraagt de leerkracht zichzelf over zijn of haar eigen functioneren. Hoe is de eigen houding naar de klas en eventueel specifiek naar bepaalde leerlingen toe? Hoeveel ruimte en verantwoordelijkheid krijgen de leerlingen zelf? Hoe veilig zijn de leerlingen in de klas? Waar nodig, brengt de leerkracht wijzigingen aan in zijn of haar functioneren.

6. Wanneer het bij een leerling, gepeste of pester vooral lijkt voort te komen uit een gebrek aan weerbaarheid, inlevingsvermogen en sociale vaardigheden, kan met de ouders gesproken worden over een eventuele sociale vaardigheidstraining.

7. Als zich voortdurend escalaties voordoen op het plein wordt er extra pleinwacht ingezet of worden er aanpassingen gedaan aan het rooster van de pauzes.

8. Er wordt regelmatig contact gehouden met de betreffende leerlingen, de groep en de ouders om te horen of de genomen maatregelen succes hebben en blijven hebben of dat er andere stappen nodig zijn.

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten volgen we deze stappen.

Stap 1: er gebeurt iets wat je niet prettig vindt.

Stap 2: Je maakt oogcontact, gaat stevig staan en zegt duidelijk: Ik vind het niet leuk dat je....(vertel duidelijk en concreet wat je niet fijn vond).

Stap 3: De ander reageert ALTIJD met sorry. Dus ook als hij zich van geen kwaad bewust is. Soms is het voor de een een spelletje maar voor de ander heel bedreigend of vervelend.

Stap 4: de kinderen geven elkaar een hand of...

Stap 5: de ander wil ook zeggen wat hij/zij niet leuk vond.
dan herhaal je de stappen 1,2,3 en 4.

Stopt het gedrag niet dan ga je naar de leerkracht of pleinwacht. Deze neemt de klachten ALTIJD serieus en praat nogmaals met de kinderen volgens bovengenoemde stappen waarbij de leerkracht/pleinwacht als neutrale tussenpersoon optreedt. Ruzies zijn altijd te herleiden op de schoolregels: ik blijf van een ander af/ ik blijf van een ander zijn spullen af/ ik let op mijn eigen werk. Concludeer samen bij welke regel het mis ging.

De leerkracht laat de regel nog eens door de kinderen herhalen. Sluit altijd af met een hand of knuffel.

Het is veel gevraagd voor kinderen om bovenstaande stappen zelfstandig uit te voeren, in de onder- en middenbouw wordt dit in eerste instantie goed begeleid door de leerkracht. Ook worden deze stappen dmv rollenspellen aan het begin van het schooljaar in de klas geïmplementeerd. Bij gewenning aan deze procedure zullen kinderen in de midden- en bovenbouw deze stappen wel zelfstandig uit kunnen voeren. In dat geval zijn complimenten of een beloning op zijn plaats.

Consequenties

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten:

Fase 1:

Puppietraining. De leerkracht houdt intensief toezicht op de pester. De pester is continu onder toezicht en wordt voortdurend bijgestuurd wanneer dat nodig is. Denk daarbij vooral aan pauzes, wc bezoek, kleedkamer gymzaal enz. De klas ervaart rust en veiligheid en de pester wordt gestopt. Dit moet zeker 2 tot 3 weken volgehouden worden. Hierna proberen wat los te laten waarbij de leerkracht het vertrouwen uitspreekt dat het nu goed zal gaan (Kanjertaal). Ouders worden van deze actie op de hoogte gesteld.

Fase 2:

Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Fase 4:

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals het Schoolondersteuningsteam, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Fase 5:

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

5. Digitaal pesten; tips voor ouders

Internet hoort bij het dagelijks leven van de kinderen. Verbieden heeft dan ook geen zin. **Belangrijk is wel om goede afspraken te maken.**

1. Plaats de computer op een centrale plaats in huis.

Op deze manier kunt u zicht houden op de computer en kunt u enigszins zicht houden op de activiteiten waarmee uw kind zich bezighoudt op internet. Wanneer u op de hoogte wilt blijven van het surfgedrag van uw kind (welke websites uw kind bezoekt), kunt u de 'geschiedenis' bekijken (hiervoor is een aparte knop). Let wel: dit biedt geen garantie, want kinderen kunnen de geschiedenis wissen.

2. Houd er rekening mee dat er geen veilige chat-boxen zijn.

Echt goede chatsites, speciaal voor kinderen, zijn er eigenlijk niet. Het is te duur om alle babbels voortdurend in de gaten te houden. Daardoor bestaat de kans op scheldkanonnades en seksueel getinte berichten. Wijs uw kind op de risico's.

3. Wees voorzichtig met het uitbreiden van de sociale media, op facebook, whatsapp et.

4. Breng uw kind het besef bij dat je op internet nooit weet wie je voor je hebt.

Voorzichtigheid is op zijn plaats, want Jamie van 11 is in werkelijkheid misschien wel Hans van 40. En wie weet of Debiel echt een meisje is? Internet is een anoniem medium, je kunt er zijn wie je wilt. Zorg dat uw kinderen dit goed beseffen. Vertel ook dat uw kind veilig is zolang het zich aan de afspraken houdt.

5. Spreek af om nooit persoonlijke informatie te geven.

Als kinderen persoonlijke informatie doorgeven kan dat vervelend of zelfs gevaarlijk zijn. Anderen kunnen dan immers achterhalen wie je bent of waar je woont. Vertel uw kinderen daarom dat ze nooit persoonlijke informatie geven, ook al lijkt iemand nog zo aardig en betrouwbaar.

Onder persoonlijke gegevens verstaan we:

- je eigen naam
- de namen van familieleden, vrienden, etc.
- telefoonnummers
- huisadres
- je e-mailadres
- creditcard informatie
- foto's
- wachtwoorden

6. Laat uw kind beloven nooit stiekeme afspraken te maken.

Kinderen die elkaar via de sociale media hebben leren kennen, krijgen soms de behoefte om elkaar te gaan bellen of te ontmoeten. Vertel dat u zich dat kunt voorstellen, maar vertel er ook bij waarom ze dat niet zomaar kunnen doen zonder medeweten van u als vader of moeder. Eerst eens telefoneren kan al veel duidelijk maken. U kunt zelf een indruk krijgen van het vriendje of vriendinnetje en een ontmoeting kan plaatsvinden onder leiding van de wederzijdse ouders.

7. Leer uw kind om te gaan met vervelende berichten.

Hatelijke scheldberichten, discriminerende opmerkingen en seksuele toespelingen komen vaak voor, zeker in openbare chatrooms. Leer uw kinderen de volgende basisregels:

- verlaat de omgeving als er iets vervelends gebeurt;
- vat het niet persoonlijk op;
- reageer niet op vervelende berichten;
- ga naar je ouders als je je ongemakkelijk of bedreigd voelt;
- voel je niet schuldig als iets vervelends gebeurt.

8. Vaak kun je het adres van een afzender blokkeren.

Weet u waar de e-mail vandaan komt, neem dan contact op met de provider. Die kan zo nodig optreden tegen de afzender. Lukt het niet om van iemand af te komen, of is de afzender onbekend, neem dan gewoon een ander e-mailadres.

9. Zorg dat uw kind het e-mail adres beschermt.

Mailen is bij kinderen een van de populairste bezigheden. Als een kwaadwillende het e-mailadres in handen krijgt (via een chatroom, nieuwsgroep of website) kan uw kind via de e-mail lastiggevalen worden. Pestmail komt steeds vaker voor. Het belangrijkste advies is dus dat ze hun e-mailadres zoveel mogelijk voor zichzelf houden.